

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (siedma komora)

z 3. apríla 2008*

Vo veci C-187/07,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 234 ES, podaný rozhodnutím Rechtbank Zutphen (Holandsko) z 19. februára 2007 a doručený Súdnemu dvoru 3. apríla 2007, ktorý súvisí s trestným konaním proti

Dirk Endendijk,

SÚDNY DVOR (siedma komora),

v zložení: predseda siedmej komory U. Løhmus, sudcovia P. Lindh a A. Arabadjiev (spravodajca),

generálny advokát: Y. Bot,
tajomník: H. von Holstein, zástupca tajomníka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 9. januára 2008,

* Jazyk konania: holandčina.

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- pán Dirk Endendijk, v zastúpení: J. T. A. M. Mierlo, advocaat,
- holandská vláda, v zastúpení: C. Wissels a D. J. M. de Grave, splnomocnení zástupcovia,
- belgická vláda, v zastúpení: A. Hubert, splnomocnená zástupkyňa,
- grécka vláda, v zastúpení: V. Kontolaimos a S. Charitaki, splnomocnení zástupcovia,
- Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: F. Erlbacher a M. van Heezik, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu pojmu „uväzovať“ („aanbinden“) v zmysle smernice Rady 91/629/EHS z 19. novembra 1991, ktorou sa stanovujú minimálne normy na ochranu teliat (Ú. v. ES L 340, s. 28; Mim. vyd. 03/012, s. 144), zmenenej a doplnenej rozhodnutím Komisie 97/182/ES z 24. februára 1997 (Ú. v. ES L 76, s. 30; Mim. vyd. 03/020, s. 348, ďalej len „zmenená a doplnená smernica 91/629“).

- 2 Návrh bol podaný v rámci trestného konania vedeného proti pánovi Endendijkovi z dôvodu, že v priebehu októbra 2005 ponechal teľatá uviazané za podmienok, ktoré nie sú v súlade s bodom 8 prvou vetou prílohy zmenenej a doplnenej smernice 91/629.

Právny rámec

Právna úprava Spoločenstva

- 3 Článok 3 ods. 1 smernice 91/629 stanovuje, že teľatá musia byť ustajňované buď v skupine, alebo v individuálnych boxoch alebo „priviazané v stojiskách“. Toto ustanovenie sa uplatňuje na novovybudované alebo prebudované podniky od 1. januára 1994.
- 4 Smernica Rady 97/2/ES z 20. januára 1997, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 91/629/EHS (Ú. v. ES L 25, s. 24; Mim. vyd. 3/020, s. 238), síce formálne nezmenila toto ustanovenie, ale doplnila nový odsek 3 do článku 3 smernice 91/629, ktorý stanovuje:

„Od 1. januára 1998 sa na všetky novovybudované a zrekonštruované farmy a na všetky tie, ktoré boli uvedené do užívania po tomto dátume, uplatňujú tieto ustanovenia:

- a) žiadne teľa nie je uzavreté v individuálnej ohrade po uplynutí veku ôsmich týždňov, pokiaľ veterinárny lekár nepotvrdí, že jeho zdravotný stav alebo správanie vyžaduje, aby bolo izolované za účelom ošetrovania. ...

...“

- 5 Príloha smernice 91/629 obsahovala vo svojej pôvodnej verzii bod 8, ktorý znel:

„Kde sa používajú povrazy na uviazanie dobytku, nemôžu zraňovať teľatá a musia sa pravidelne kontrolovať a upravovať, aby zabezpečovali pohodlie. Každý povraz musí byť dostatočne dlhý, aby sa mohli teľatá pohybovať podľa odseku [bod 7 — *neoficiálny preklad*] 7 (to znamená bez problémov si ľahnúť, odpočívať, vstať a čistiť sa, ako aj vidieť iné teľatá). Povraz musí byť navrhnutý tak, aby sa, pokiaľ je to možné, vylúčilo riziko udusenía alebo poranenia.“

- 6 Piate odôvodnenie rozhodnutia 97/182 je formulované takto:

„keďže uväzovanie teliat spôsobuje problémy; keďže z tohto dôvodu by sa teľatá umiestnené v individuálnych ohradách nemali uväzovať a teľatá ustajnené v skupine sa môžu uväzovať iba na krátke obdobie v čase skrmovania mlieka“.

- 7 Rozhodnutie 97/182 zmenilo a doplnilo prílohu smernice 91/629, ktorej bod 8 sa nahradil týmto textom:

„Teľatá sa nepriväzujú s výnimkou teliat ustajnených v skupine, ktoré sa môžu uväzovať na obdobie nie dlhšie ako jedna hodina v čase kŕmenia mliekom alebo

náhradkou mlieka. Ak sa používajú priväzovacie zariadenia, tieto teľatám nespôsobujú poranenie a pravidelne sa kontrolujú a upravujú podľa potreby, aby pohodlne sedeli. Každé priväzovacie zariadenie je skonštruované tak, aby sa predišlo riziku uškrtienia alebo poranenia a aby umožnilo teľatú pohyb v súlade s bodom 7 (to znamená bez problémov si ľahnúť, odpočívať, vstať a čistiť sa, ako aj vidieť iné teľatá).“

Vnútroštátna právna úprava

- 8 Nariadenie o teľatách (Kalverenbesluit, *Staatsblad* 1994, č. 576) neobsahuje definíciu pojmu „uväzovať“. Jeho článok 3 ods. 2 stanovuje:

„Teľatá, ktoré sú ustajnené individuálne a teľatá staršie ako osem týždňov, ktoré sú určené na chov býkov, nemôžu byť uväzované.“

- 9 Odôvodnenie tohto nariadenia v tejto súvislosti upresňuje, že zákaz uväzovania teľiat, ktoré sú ustajnené individuálne, sa uplatňuje „na všetky kategórie teľiat“.

- 10 Nariadením z 22. septembra 1997 (*Staatsblad* 1997, č. 478), ktoré nadobudlo účinnosť 31. decembra 1997, bolo nariadenie o teľatách zmenené a doplnené, tak aby sa zohľadnili zmeny, ktoré prinieslo rozhodnutie 97/182. Článok 2 ods. 1 v súčasnom znení stanovuje:

„Teľatá môžu byť držané len za okolností, ktoré sú v súlade s bodom 8 prvou vetou prílohy [zmenenej a doplnenej smernice 91/629].“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 11 Holandský chovateľ pán Endendijk je obvinený z toho, že v októbri 2005 držal 25 teliat uviazaných v boxoch v rozpore s bodom 8 prvou vetou prílohy zmenenej a doplnenej smernice 91/629.

- 12 Pán Endendijk pred vnútroštátnym súdom tvrdil, že teľatá — individuálne ustajnené v zastrešených boxoch s rozmermi 2,50 m a 1,20 m — boli priviazané lanom dlhým asi 3 m okolo krku, a preto nemohli byť považované za uviazané v zmysle bodu 8 prvej vety prílohy zmenenej a doplnenej smernice 91/629.

- 13 Za týchto podmienok Rechtbank Zutphen (sudca Hospodárskej polície v Zutphene) rozhodol o prerušení konania a položil Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:

„1. Ako sa má vykladať pojem „uväzovať“ v zmysle [zmenenej a doplnenej] smernice 91/629/EHS?

2. Je pritom relevantný materiál, dĺžka [lana], ako aj účel uviazania?“

O prejudiciálnych otázkach

- 14 Vzhľadom na to, že obe položené otázky sa navzájom úzko prekrývajú, je potrebné na ne odpovedať spoločne.
- 15 Na úvod je potrebné uviesť, že aby bolo možné určiť význam slova „uväzovať“, je vzhľadom na neexistenciu definície tohto výrazu v zmenenej a doplnenej smernici 91/629 nevyhnutné odkázať na všeobecný a globálne prijímaný význam tohto výrazu (rozsudky z 27. januára 1988, Dánsko/Komisia, 349/85, Zb. s. 169, bod 9, a z 27. januára 2000, DIR International Film a i./Komisia, C-164/98 P, Zb. s. I-447, bod 26).
- 16 Berúc do úvahy toto upresnenie, je potrebné poukázať na to, že zmenená a doplnená smernica 91/629 výslovne zakazuje uväzovanie teliat, ak sú ustajnené v individuálnych boxoch. V tejto súvislosti piate odôvodnenie rozhodnutia 97/182 upresňuje, že „teľatá umiestnené v individuálnych ohradách sa nemajú uväzovať“, čo je zopakovaním požiadavky v bode 8 prílohy zmenenej a doplnenej smernice 91/629.
- 17 Ako bolo pripomenuté v bode 7 tohto rozsudku, podľa tohto ustanovenia sa „teľatá... nepriväzujú s výnimkou teliat ustajnených v skupine, ktoré sa môžu uväzovať na obdobie nie dlhšie ako jedna hodina v čase kŕmenia mliekom alebo náhradkou mlieka...“
- 18 Z toho vyplýva, že nemožno prijať tvrdenie, podľa ktorého teľatá priviazané lanom dlhým približne 3 m, ktoré im umožňuje určitú voľnosť pohybu, nie sú uviazané, pretože uvedená voľnosť zodpovedá požiadavkám zmenenej a doplnenej smernice 91/629.

- 19 Zo znenia článku 3 ods. 3 zmenenej a doplnenej smernice 91/629, ako aj z bodu 8 prílohy tejto smernice po prvé vyplýva, že možnosť uviazať teľatá sa týka len teliat ustajnených v skupine a nie teliat ustajnených individuálne, na ktoré sa v tejto súvislosti vzťahuje absolútny zákaz. Keďže zápisnica vo veci samej uvádza len teľatá ustajnené v individuálnych boxoch, je potrebné dospieť k záveru, že možnosť uviazať teľatá sa tejto veci netýka.
- 20 Po druhé je na účely úplnosti potrebné uviesť, že možnosť uviazať teľatá má výsostne výnimočnú povahu, pretože sa viaže na časový interval, ktorý nemôže presiahnuť jednu hodinu a je určený na skrmovanie mlieka. Teľatá teda môžu byť na základe výnimky uviazané len počas týchto krátkych časových intervalov, a to za podmienok, v ktorých je zabezpečená ich sloboda pohybu, takže si môžu bez problémov ľahnúť, odpočívať, vstať a čistiť sa. Inak povedané vlastnosti, na ktoré poukazuje obžalovaný v konaní vo veci samej, keď tvrdí, že zvieratá nie sú uviazané, sú práve vlastnosťami, ktoré sa na zvieratá majú vzťahovať, ak sú výnimočne uviazané, čo je možnosť prípustná len v prípade teliat ustajnených v skupine, pričom v prípade teliat obžalovaného vo veci samej o takúto situáciu nejde.
- 21 Pokiaľ ide o okolnosť, že v holandskej jazykovej verzii uvádza bod 8 prílohy zmenenej a doplnenej smernice 91/629 kovovú povahu uviazania, pričom používa slovo „reťaze“ („kettingen“), je v prvom rade potrebné uviesť, že to nijak nemení rozsah výnimky stanovenej v tomto ustanovení, ktorá sa uplatňuje len na teľatá ustajnené v skupine počas skrmovania lieka, čo nebol prípad teliat obžalovaného vo veci samej, keďže jeho teľatá boli podľa návrhu na začatie prejudiciálneho konania ustajnené v individuálnych boxoch.
- 22 V druhom rade je potrebné poukázať na to, že dotknutý výraz nemôže byť v žiadnom prípade preskúmaný len v holandskej jazykovej verzii uvedeného bodu, keďže ustanovenia Spoločenstva sa musia vykladať a uplatňovať jednotným spôsobom pri zohľadnení existujúcich verzií vo všetkých jazykoch Európskeho spoločenstva (pozri

rozsudky zo 7. decembra 1995, Rockfon, C-449/93, Zb. s. I-4291, bod 28; z 2. apríla 1998, EMU Tabac a i., C-296/95, Zb. s. I-1605, bod 36, a z 8. decembra 2005, Jyske Finans, C-280/04, Zb. s. I-10683, bod 31).

- 23 Podľa ustálenej judikatúry nemôže byť formulácia použitá v jednej z jazykových verzií ustanovenia Spoločenstva chápaná ako jediný základ na výklad tohto ustanovenia, alebo sa v tejto súvislosti považovať za ustanovenie, ktoré má prednosť pred inými jazykovými verziami. Takýto prístup by totiž nebol v súlade s požiadavkou jednotnosti pri uplatňovaní práva Spoločenstva (pozri rozsudok z 12. novembra 1998, Institute of the Motor Industry, C-149/97, Zb. s. I-7053, bod 16).
- 24 V prípade rozporu medzi rôznymi jazykovými verziami textu Spoločenstva sa má predmetné ustanovenie vykladať podľa všeobecnej štruktúry a účelu právneho predpisu, ktorého je súčasťou (rozsudky z 9. marca 2000, EKW a Wein & Co, C-437/97, Zb. s. I-1157, bod 42, ako aj z 1. apríla 2004, Borgmann, C-1/02, Zb. s. I-3219, bod 25).
- 25 Je však potrebné konštatovať, že jazykové verzie bodu 8 prílohy zmenenej a doplnenej smernice 91/629, s výnimkou holandskej, používajú všeobecný výraz. Napríklad nemecká jazyková verzia používa výraz „Anbindevorrichtung“ (priväzovacie zariadenie), anglická jazyková verzia výraz „tether“ (uchytenie), francúzska jazyková verzia slovo „attache“ a talianska verzia výraz „attacco“. Takéto použitie všeobecného výrazu je logickejšie predovšetkým vzhľadom na všeobecný zákaz pripomenutý v bode 16 tohto rozsudku a následne na pohodlie zvierat, ktoré vyžaduje zmenená a doplnená smernica 91/629, keď umožňuje výnimku zo zákazu uväzovať teľatá za podmienok pripomenutých v bode 17 tohto rozsudku. Výraz reťaz je teda v rozpore s cieľom sledovaným zákonodarcom Spoločenstva.

- 26 Na položené otázky je teda potrebné odpovedať, že v zmysle zmenenej a doplnenej smernice 91/629 je teľa uviazané, ak je pripútané lanom bez ohľadu na materiál alebo dĺžku tohto lana a na dôvody, pre ktoré je toto zviera uviazané.

O trovách

- 27 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (siedma komora) rozhodol takto:

V zmysle smernice Rady 91/629/EHS z 19. novembra 1991, ktorou sa stanovujú minimálne normy na ochranu teliat, zmenenej a doplnenej rozhodnutím Komisie 97/182/ES z 24. februára 1997, je teľa uviazané, ak je pripútané lanom bez ohľadu na materiál alebo dĺžku tohto lana a na dôvody, pre ktoré je toto zviera uviazané.

Podpisy